

MEMORIAL
Generał Marii Wittek

VIII 2002 P. Sekretariat w Berlinie
wypis z listu z Lublina

H.P. ZHP, OB
Radom-Kielce

SZP 242
Radom-Kielce

foto (kopia)

12 II 1940

+ **BARAŃSKA JADWIGA**

1939-1940

3187/WS
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

BARAŃSKA JADWIGA
3184/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

↓ 1, 3

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 –1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

VI. Fotografie

I/1 RELACJA WŁAŚCINA Baraniskiej

- Relacja na podstawie rel. M. Soltysiak i J. Ziemińskiej, rkps (kopia), k. 1, s. 1
- życiorys Jadwigi Baraniskiej sporządzony przez B. Orlacza, rkps k. 2, s. 1-2

- 10 -

Jadwiga Barańska

b. komendantka żeńskiego Hufca ZHP

urodz. 10.11.1908r.

aresztow. 7/8.02.1940r.

śmierć. 12.02.1940r. na Bore

Jadwiga
Barańska
Komendantka
Hufca ZHP
rozstrzelana
12.02.1940 r.
w Skarżysku
-Bór

Wieloletnia działaczka ZHP

członek pierwszej organizacji
konspiracyjnej. "Orzeł Biały".

Wyprowadziła się dwuz aktywnością
społeczną na rzecz ZHP w latach
początkowych, oraz działalności

Jadwiga Barańska

Druhna Jadwiga Barańska urodziła się 2 lutego 1907 r. w Petersburgu. Działaczka harcerska. Pochodziła z rodziny robotniczej. Rodzice: ojciec Władysław, matka Franciszka z Kuszewskich. Jadwiga miała siedmioro rodzeństwa. Kiedy miała zaledwie rok zmarła jej matka, a w ciągu następnych dwóch lat zmarło czterech braci. Ojciec nie mogąc dać sobie rady z dziećmi oddał trzy córki do ochronki w Radomiu. Najmłodszą Jadwigę do czwartego roku życia wychowywała krewna, a później przez następnych pięć lat przebywała również w radomskiej ochronce. Dzieci rzadko widywały się z ojcem, który przebywał poza granicami kraju, pracował we Francji, na Węgrzech, we Włoszech, na Kaukazie.

W 1917 r. ojciec powrócił do kraju, prowadził restaurację w Kamiennej (dziś róg ul. 1-go Maja i Piaskowej) i opiekował się dziećmi. Jadwiga rozpoczęła naukę dopiero w dziesiątym roku życia w Szkole Powszechnej Nr 1. Śmierć ojca w 1924 r. i brak środków do życia zmusiły ją do podjęcia pracy zarobkowej. Pracowała w trykociarni „Sława” przy ul. Łżeckiej (dziś 1-go Maja). Dodatkowo dorabiała robótkami ręcznymi.

Do harcerstwa wstąpiła, kiedy była w klasie szóstej. Była wzorową harcerką w drużynie prowadzonej przez druhnę Janinę Szczepańską (Bilską). Wkrótce stała się zaangażowaną działaczką harcerską. Najpierw kierowała gromadą zuchów, później została skarbniczką w komendzie hufca żeńskiego. W 1929 r. po druhnę Szczepańską objęła funkcję drużynowej. W 1930 r. uczestniczyła w Zlocie Drużynowych w Kiełpinach na Pomorzu. W następnym roku latem odbyła przeszkolenie instruktorskie na obozie pod Olkuszem, a w grudniu ukończyła kurs drużynowych w Zakopanem. W 1931 roku uczestniczyła w składzie delegacji polskiej w Zlocie Skautów Słowiańskich w Pradze. W ostatnich miesiącach przed wybuchem II wojny światowej została przeszkolona w Polskiej Organizacji Wojskowej w zakresie wiedzy ogólnowojskowej, posługiwania się bronią, w zakresie służby sanitarnej i obrony cywilnej. Przed wybuchem wojny była drużynową II Drużyny Harcerskiej im. Królowej Jadwigi. Wraz z komendantką Hufca Żeńskiego podharc mistrz Anną Michnowską kierowała służbą harcerek w Harcerskim Pogotowiu Wojennym. Druhny z HPW w sierpniu 1939 r. obozowały na terenie pogranicza niemieckiego w Wielkopolsce, gdzie praktycznie szkoliły się w tropieniu szpiegów, za co otrzymywały podziękowania od polskiej straży granicznej. Na wypadek działań wojennych druhny z HPW organizowały punkty szpitalne w prywatnych mieszkaniach.

W czasie bombardowania węzłowej i strategicznie ważnej stacji PKP w Skarżysku-Kamiennej w dniach 2 i 3 września 1939 r. druhny z HPW z opaskami PCK na rękawach udzielały pierwszej pomocy sanitarnej i odprowadzały poszkodowanych, rannych do pobliskiego ambulatorium w hali „Sokoła”, gdzie dyżurowali lekarze. Harcerki pełniły całodobowy dyżur na dworcu kolejowym, organizowały posiłki dla polskich żołnierzy, później dla polskich jeńców wojennych trzymany w nieludzkich warunkach w obozach przejściowych na terenie Skarżyska-Kamiennej i Szydłowca. Harcerki spełniały nie tylko samarytański obowiązek, ale umożliwiały także jeńcom ucieczki, dostarczały im cywilne ubrania itp. Bahnschutze (niemiecka straż kolejowa) przestrzegali godziny policyjnej, na noc zamykali pasażerów w hali dworca kolejowego. Druhna Halina Berus z drużyny Jadwigi Barańskiej wydostała się z zamkniętego dworca i pod osłoną nocy, z narażeniem życia, pobiegła na bocznice kolejową, gdzie stały dwa wagony towarowe z polskimi jeńcami wojennymi, otworzyła zaryglowane z zewnątrz drzwi i umożliwiła jeńcom ucieczkę.

Druhna Jadwiga Barańska, wybitna działaczka harcerska posiadała pierwszy stopień harcerski – samarytanki oraz stopień *drużynowej po próbie*, a w 1933 r. została mianowana na stopień podharc mistrza. Posiadane kwalifikacje oraz osobiste predyspozycje spowodowały, że przez kilka lat pełniła funkcję komendantki Hufca Żeńskiego, który tworzyły trzy drużyny. Praca z młodzieżą była dla niej odskocznią od niełatwego codziennego życia. Organizowała obozy letnie, szkolenia sprawnościowe, ogniska, brała udział w capstrzykach, pochodach. Posiadała niezwykły talent organizacyjny. Prowadziła prace z młodzieżą na rzecz środowiska. Druhna Jadwiga „szefowa”

harcerek, osoba o dużej kulturze osobistej i o nienaganej powierzchowności, posiadała duży autorytet i razem z druhną Zofią Wątlówną, zarażała innych aktywnością i atrakcyjnością działania, co powodowało rozbudowę szeregów harcerskich.

Na zebraniu założycielskim tajnej organizacji „Orzeł Biały” w dniu 18 października 1939 r. wśród dziesięciu uczestników była obecna podharc mistrz Jadwiga Barańska – była odpowiedzialna za powierzone harcerkom zadania charytatywno-samarytańskie.

Druhna Jadwiga Barańska została rozstrzelana razem z innymi działaczami patriotycznymi 12 lutego 1940 r. w lesie na Borze. Następnego dnia przed świtem mieszkanka ul. Wrzosowej na Borze Anna Bernatek biegła przez las do swej rodziny w Bliżynie i widziała pierwszą ofiarę niemieckiego mordy – zwłoki zakonników i harcerki: *Dwaj księża leżeli twarzą do ziemi, Zosia Wątlówna, Wala Ogrodnikówna i Jadwiga Barańska – leżały obok siebie, twarze były widoczne. Maria Piątek (poznałam ją po ubraniu) głowę miała zupełnie zmiażdżoną, jej piękne długie warkocze ze skórą głowy leżały zaczepione na pobliskim drzewie. Widok przerażający. Zwłoki leżały przez 3 dni (12, 13, 14 lutego 1940 r.) w nieprzysypanych dołach aż do ostatniego dnia rozstrzelania. W zbiorowej mogile spoczywa 360 osób – kwiat inteligencji Skarżyska-Kamiennej.*

Druhna podharc mistrz Jadwiga Barańska pośmiertnie została odznaczona Krzyżem za Zasługi dla ZHP z Rozetą-Mieczami przez Główną Kwaterę Związku Harcerstwa Polskiego. Odznaczenie odebrali siostra Krystyna Woźniak i brat Bolesław Barański na uroczystej sesji historycznej poświęconej konspiracyjnej działalności skarżyskich harcerzy i harcerki w okresie II wojny światowej w dniu 20 października 1984 r.

Bibliografia

1. *Harcerskie spotkania z historią (1939 – 1945)* – Skarżysko-Kamienna, 1984
2. Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk – *Harcerki 1939 – 1945*, wyd. II, PWN, Warszawa 1983
3. Komenda Chorągwi ZHP im. Stefana Żeromskiego w Kielcach – *Z dziejów harcerstwa na Kielecczyźnie* – materiały z sesji historycznej, redakcja Andrzej Rembalski, Kielce – Sielcia 2 – 3 X 1982
4. *Kronika Krystyny Wojciechowskiej*, w: *Kronika Orła Białego*, wyd. Muzeum im. Orła Białego, Skarżysko-Kamienna 2009
5. Stanisław Michnowski – *Początki konspiracji w Skarżysku-Kamiennej (1939 – 1941)*, w: *Przegląd Historyczno-Wojskowy*, Rok VII (LVIII)
6. Andrzej Rembalski – *Kalendarium harcerstwa na Kielecczyźnie (1977 – 1987)*, Kielce 1982
7. Związek Harcerstwa Polskiego – *Śladami walczących harcerzy*. Materiały Sesji Historycznej Hufca ZHP (20 X 194), zebrali i opracowali: Barbara Piątek i Janusz Sieczka. Druk w: *Nasze Słowo* Nr 14-15 (1271-1273), Skarżysko, grudzień 1984. Rok XXXII (gazeta Zakładów Metalowych „Mesko”)

Bolesław Woźniak

T. 3187/WSK

V Naxwislone karty informacyjne

P.

"N N" BARAŃSKA Jadwiga

Chor. Kielecka. Drużynowa ze Skarżyska-Kamiennej. Łączniczka oddziału partyzanckiego. Rozstrzelana w zbiorowej egzekucji 12.II.40 r. i pochowana we wspólnym grobie na tzw. Brzasku pod Skarżyskiem.

Źr. Harcerki, Mat. do Słown. Biograf.

ZHP
Skarżysko

+
BARAŃSKA Jadwiga

wrodz. 1913 - 16.ii.1940, Skarżysko-Kaleni-
ka Drużyna Chór Intellectej Socjalistka
Oddz. Świł. Org. Onia Białego Frontu
29.I 1940r., uczestniczyła w obywatel-
skiej podchorążej we wspólnej walce w
Bresztu pod Skarżyskiem.

Zob. Stworuk uczestnik walki o nie-
pod. Polski 1939-45r., s. 27

4.02.05/vi.05

Barańska Jadwiga
hcm. czł. konspiracji w Skarżysku Kam.,
kamenolarka Hufca Kłosa ZHP
cł. Onia Białego "
stracona przez Gestapo (luty 1940)

AK
Jadła
s. 52

res. Kumb. ²⁷⁻²⁸ 2000 s. 16-17 foto

JN-K

VI FOTOGRAFIE

2 fotografie (skanowane)

Jadwiga
Barańska
Komendantka
Hufca ZHP
rozstrzelana
12.02.1940 r.
w Skarżysku
-Bór

XX Jadwiga Barańska
X Stefia Wątył
w środku Komend. radomskiej zeisk
Chongwi ZHP Halina Bretznajder
powieszona przez hitlerowców w Radomiu w 1942

BARAŃSKA
JADWIGA